

Dołęga, Józef M.

Ekofilozofia i bioetyka na VI Polskim Zjeździe Filozoficznym

Studia Teologiczne 14, 371-372

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Potem wygłosił referat prof. J. Kopcewicz pt. *Rozterki współczesnej biologii*. W swojej wypowiedzi stwierdził, że aktualnie w biologii istnieją dwa nurty badań: kompozycjonistyczny i redukcjonistyczny. Brak jest teorii integrującej oba nurty, brak jest więc całościowego spojrzenia na życie.

Badania struktury jądra komórkowego i genu oraz ich funkcji wymagają od biologii i nowej metodologii uwzględniającej rozstrzyganie problemów natury prawnej i moralnej.

Po wykładzie odbyła się ciekawa wymiana zdań pomiędzy J. Kopcewiczem a Z. Piątek. Istota tegoż dialogu wiązała się z pytaniem: czy fakt, że nie ma sprecyzowanego pojęcia genomu upoważnia do redukowania go do kwasu nukleinowego? W odpowiedzi J. Kopcewicz zauważył, że tego w referacie nie uczynił. Dodał równocześnie, że stwierdził jedynie iż sama struktura i funkcja nie wyczerpują pojęcia genomu. Czy trzeba więc odwoływać się tutaj do czynnika nadnaturalnego - zapytała Z. Piątek. Odpowiadając, nasz prelegent podkreślił, że tylko uwypuklił, że biolog nie potrafi (aktualnie) wyjaśnić do końca struktury i funkcji genomu. Jednakże z tego wcale nie wynika konieczność odwoływania się do czynnika nadprzyrodzonego.

Następnie zabrał głos K. Jodkowski. *O ile dobrze zrozumielem biologia nie jest w stanie określić mechanizmów ewolucji. Biolog mówi o przemianach zachodzących podczas ewolucji, posługując się teorią ewolucji, ale nie zna tych mechanizmów zmian. Czy zatem ewolucja jest możliwa?* W odpowiedzi J. Kopcewicz przyznał, że jako biolog przyjmuje teorię ewolucji bez uwzględniania działania Przyczyny Pierwszej. Niemniej jednak widzi jednostronność w odwoływaniu się do zjawisk przyrodniczych w wyjaśnianiu ewolucji. Stąd zgadza się z K. Kłoskowskim, że przyjęcie istnienia Przyczyny Pierwszej uzupełnia braki w odniesieniu do nieproporcjonalności przyczyny i skutku w płaszczyźnie przyrodniczej. Nota bene, do tej pory nikt z biologów molekularnych nie zauważył trwałych zmian DNA bakterii pod wpływem środowiska.

Przewodniczący Sekcji K. Kłoskowski podziękował organizatorom VI Zjazdu Filozoficznego za powołanie Sekcji Filozofii Życia i Biologii umożliwiając tym samym jej uczestnikom, prezentację wyników swoich badań naukowych.

Takie wspólne spotkanie - nie tylko dla piszącego - dało wyjątkową okazję do poznania i wymiany poglądów z uczonymi, znanymi dotąd jedynie z publikacji.

Posiedzenie Sekcji Filozofii Życia i Biologii pozostawi zapewne niezatarte wspomnienia zbliżając do siebie i rodząc nowe przyjaźnie pracujących w tej samej dziedzinie uczonych (m.in. biologów, filozofów) z różnych stron Polski.

Józef M. Dołęga

EKOFILOZOFIA I BIOETYKA NA VI POLSKIM ZJEŹDZIE FILOZOFICZNYM

W sekcji ekofilozofia i bioetyka wygłoszono 23 referaty. W pierwszej części obrad, której przewodniczyli: prof. dr hab. Zdzisława Piątek i prof. dr hab. Adam Synowiecki, referaty wygłosili następujący prelegenci: Józef M. Dołęga, *W kierunku ekofilozofii*; Zbigniew Hull, *Filozofia ekologii jako nowa dziedzina filozofowania*;

Ewa Klimowicz, *Przesłanki filozoficzne, główne kierunki i zasady etyki ekologicznej*; Jan Wawrzyniak, *Aksjologia ewolucyjna jako podstawa neonaturalistycznej etyki środowiskowej*; Wiesław Szumski, *Ekologiczny styl myślenia i jego konsekwencje*; Włodzimierz Tyburski, *Etyka środowiskowa a paradygmat antropocentryzmu*; Andrzej Mirski, *Psychocentryzmu - alternatywa etyki ekologicznej*; Andrzej Papuziński, *Metafizyczne dziedzictwo nauki - jako problem ekofilozofii*.

W części drugiej obrad, której przewodniczyli Józef M. Dołęga i Włodzimierz Tyburski, wygłoszono następujące referaty: Alicja Przyłuska-Fiszer, *Problem nauczania etyki w środowisku lekarskim*; Juliusz A. Pieńkowski, *Bioetyka: wczoraj, dziś i jutro*; Józef Jaroń, *Rozwój bioetyki w Polsce. Próba oceny*; Eugeniusz Rejnat, *Filozofia techniki a bioetyka*; Adam Synowiecki, *Człowiek i Technika*; Danuta Ślęczak-Czakon, *Bioetyka a współczesne problemy moralne*; Ewa Wójcicka-Romaniuk, *Od paternalizmu do praw pacjenta*; Lech Mizarewicz, *Podmiotowość pacjenta. Eksperyment toruński - Obszar promocji zdrowia*.

W części trzeciej przewodniczyli: Zbigniew Hull i Józef Jaroń, wygłoszono tutaj następujące referaty: Piotr Waszchenko, *O filozoficznych podstawach medycyny*; Zdzisław Pawlak, *Problemy ochrony środowiska naturalnego w nauce Kościoła*; Zbigniew Zalewski, *Bioetyka - i co dalej?*; Konrad Waloszczyk, *Ekofilozoficzny projekt cywilizacji*; Lucyna Patyjewicz, *Filozofia medycyny Kazimierza Filipa Wizego (1873-1953)*; Barbara Maroszyńska-Jeżowska, *Specyfika wartości poszczególnych grupy czy rodzajów*; Marek Adamkiewicz, *Hipotezy tanatologii*.

Z zestawu wygłoszonych referatów wynika, że tematyka sekcji dotyczyła czterech zasadniczych zagadnień:

- ekofilozofii, jej metateorii i zagadnień merytorycznych, skupionych wokół właściwości środowiska społeczno-przyrodniczego, problematyki antropologicznej, aksjologicznej i edukacyjnej;
- etyki środowiskowej, jej podstaw metafizycznych, antropologicznych i ogólnofilozoficznych oraz zależności od systemów filozoficznych;
- bioetyki, jej historii, rozwoju i perspektyw oraz zagadnień moralnych;
- historii i filozofii medycyny, zwłaszcza problematyki humanizacji medycyny i relacji pacjent-lekarz.

***

W dyskusji, zarówno w Elku jak i Łomży, podkreślono znaczenie historyczne Zjazdu, szeroki przegląd problematyki filozoficznej, podejmowanej w poszczególnych ośrodkach naukowych w Polsce oraz zauważono dominację niektórych kierunków filozoficznych w tych ośrodkach. Wskazano również na potrzebę dyskusji na temat relacji filozofia-teologia (Jan Okuła), szerszej prezentacji stanu filozofii w Polsce (Frumencjusz Sadowski), wykorzystania współczesnej myśli filozoficznej w teologii pastoralnej (Marian Jamiołkowski), a nowych nauk filozoficznych w pracy duszpasterskiej zwłaszcza z młodzieżą.